

Sygn. akt I C 2922/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Karol Smaga

Protokolant: apl. sędz. L. B.

po rozpoznaniu dnia 27 lutego 2014 roku w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Szpitalowi (...) w W.

o zapłatę

I. zasądza od Szpitala (...) w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 50.853,49 zł (pięćdziesiąt tysięcy osiemset pięćdziesiąt trzy tysiące czterdzieści dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty,

II. nie obciąża Szpitala (...) w W. kosztami procesu.

Sygn. akt I C 2922/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 sierpnia 2013 roku (data nadania w placówce pocztowej) powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (dalej: (...) sp. z o.o.) – reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego J. B. (vide pełnomocnictwo, k. 6), wniósł o zasądzenie od pozwanego Szpitala (...) w W. na jego rzecz kwoty 50.034,86 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego (vide pozew o zapłatę, k. 2 – 4).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 4 października 2013 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie nakazał pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 50.034,86 złotych z ustawowymi odsetkami oraz kwotę 4.242,50 złotych tytułem kosztów procesu albo wniósł w terminie dwóch tygodni sprzeciw (vide nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, k. 76).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany Szpital (...) w W. – reprezentowany przez dyrektora (vide odpis z KRS, k. 82 – 87), wniósł o oddalenie powództwa powyżej kwoty 49.992,53 złotych, oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania poprzez zapłatę w 4 ratach płatnych kwartalnie na koniec danego okresu, jak również nieobciążanie pozwanego kosztami procesu (vide sprzeciw od nakazu zapłaty, k. 79 – 81).

W odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty powód podtrzymał w całości wszystkie wnioski zawarte w pozwie, a nadto zmienił powództwo, rozszerzając je do kwoty 50.853,49 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 13 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty (vide odpowiedź na sprzeciw, k. 96 – 99).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zawarła w dniu 27 lutego 2012 roku ze Szpitalem (...) w W. umowę sprzedaży odczynników do wykonania elektroforetycznego rozdziału białek wraz z dzierżawą analizatora oraz sprzedaży odczynników do oznaczania (...) wraz z dzierżawą analizatora zgodnie z ofertą cenową dołączoną do umowy. Przedmiot umowy stanowiła nadto dzierżawa analizatorów: G8 i (...) wraz z osprzętem. Towar miał być dostarczany sukcesywnie w oparciu o zamówienie i dołączone do nich faktury VAT (umowa nr (...), k. 12 – 15; oferta cenowa, k. 16 – 21; opis przedmiotu zamówienia, k. 22 – 24).

Strony umowy ustaliły, że zapłata należności z tytułu wykonania umowy następować będzie w formie przelewu na konto sprzedającego:

- a) za każdą dostawę częściową odczynników – w terminie do 100 dni od daty wykonania dostawy i złożenia faktury,
- b) z tytułu czynszu dzierżawnego po złożeniu faktury za każdy miesiąc z dołu – do końca miesiąca następnego po miesiącu, za który czynsz jest płacony (§ 4 umowy nr (...), k. 13).

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wywiązała się z dostawy zamówionych towarów, dostarczając je zawsze w terminie Szpitalowi (...) w W. (bezsporne).

Z tego tytułu sprzedająca wystawiła następujące faktury:

- 1) fakturę VAT numer (...) z dnia 29 marca 2012 roku na kwotę 4.870,80 złotych,
- 2) fakturę VAT numer (...) z dnia 11 kwietnia 2012 roku na kwotę 4.060,80 złotych,
- 3) fakturę VAT numer (...) z dnia 9 maja 2012 roku na kwotę 2.732,40 złotych,
- 4) fakturę VAT numer (...) z dnia 11 maja 2012 roku na kwotę 7.460,64 złotych,
- 5) fakturę VAT numer (...) z dnia 31 maja 2012 roku na kwotę 1.763,00 złotych,
- 6) fakturę VAT numer (...) z dnia 4 czerwca 2012 roku na kwotę 2.214,00 złotych,
- 7) fakturę VAT numer (...) z dnia 29 czerwca 2012 roku na kwotę 3.423,60 złotych,
- 8) fakturę VAT numer (...) z dnia 3 lipca 2012 roku na kwotę 2.214,00 złotych,
- 9) fakturę VAT numer (...) z dnia 26 lipca 2012 roku na kwotę 7.874,96 złotych,
- 10) fakturę VAT numer (...) z dnia 30 lipca 2012 roku na kwotę 4.728,24 złotych,
- 11) fakturę VAT numer (...) z dnia 2 sierpnia 2012 roku na kwotę 2.214,00 złotych,
- 12) fakturę VAT numer (...) z dnia 3 września 2012 roku na kwotę 2.214,00 złotych,
- 13) fakturę VAT numer (...) z dnia 5 października 2012 roku na kwotę 2.214,00 złotych,

na łączną kwotę 44.754,44 złotych (faktura VAT nr (...), k. 25; faktura VAT nr (...), k. 27; faktura VAT nr (...), k. 29; faktura VAT numer (...), k. 32; faktura VAT numer (...), k. 35; faktura VAT nr (...), k. 36; faktura VAT nr (...), k. 37; faktura VAT nr (...), k. 40; faktura VAT nr (...), k. 41; faktura VAT nr (...), k. 44; faktura VAT nr (...), k. 47; faktura VAT nr (...), k. 48; faktura VAT nr (...), k. 49).

Szpital (...) w W. nie zapłacił jednak umówionych należności (bezsporne; okoliczność przyznana przez pozwanego).

Pismem z dnia 23 lipca 2013 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wezwała Szpital (...) w W. do zapłaty przedmiotowej kwoty wraz z odsetkami, która jednak nie nastąpiła (wezwanie do zapłaty, k. 9; wycięcie salda, k. 10; dowód wysłania listu poleconego, k. 11).

Szpital (...) w W. nie uregulował zobowiązań, gdyż wpływy z Narodowego Funduszu Zdrowia nie wystarczały na pokrywanie wymagalnych należności (bezsporne; okoliczność przyznana przez pozwanego).

Stan faktyczny został ustalony na podstawie wskazanych wyżej dowodów.

Za wiarygodne uznano dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności, a strony w toku przewodu sądowego nie kwestionowały ich prawdziwości; również sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej nie dopatrzył się uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrabianie lub przerabianie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Bezsorna w niniejszej sprawie była okoliczność zawarcia pomiędzy stronami umowy, której przedmiotem była dostawa przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. pozwanemu Szpitalowi (...) w W. produktów medycznych, zgodnie ze specyfikacjami określonymi w umowie, oraz dzierżawa specjalistycznego sprzętu medycznego. Pozwany nie kwestionował nadto wymagalności kwot wynikających z wystawionych przez powoda faktur VAT, jak też ich wysokości, a jedynie początek naliczania odsetek ustawowych. Powód prezentował stanowisko, że odsetki ustawowe, mimo że określono termin płatności jako 100 dni od daty dostarczenia faktur, należy naliczać począwszy od 31 dnia od dostarczenia faktur, powoływał się w tym względzie na ustawę z dnia 12 czerwca 2003 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. 2003 r., Nr 139, poz. 1323).

Stanowisko powoda zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie z przepisem art. 5 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, jeżeli strony w umowie przewidziały termin zapłaty dłuższy niż 30 dni, wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za okres począwszy od 31 dnia po spełnieniu swojego świadczenia niepieniężnego i doręczeniu dłużnikowi faktury lub rachunku – do dnia zapłaty, ale nie dłuższy niż do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego.

Zastosowanie przedmiotowej regulacji do analizowanego stanu faktycznego uzasadnia przyznanie Szpitalowi (...) w W. statusu jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, które zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy objęte są jej działaniem. Wskazać bowiem należy, iż sektor finansów publicznych, zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. 2009 r., Nr 157, poz. 1240), tworzą m.in. samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, a zatem formy prawne, w jakich pozwany prowadzi działalność.

Nie budzi również wątpliwości, iż umowa zawarta przez pozwanego Szpital (...) w W. w celu realizacji jego zadań statutowych, stanowi transakcję handlową w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. Nr 139, poz. 1323 ze zm.), zgodnie z którym transakcją handlową w rozumieniu ustawy jest umowa, której przedmiotem jest odpłatne dostarczenie towaru lub odpłatne świadczenie usług, jeżeli strony tej umowy zawierają ją w związku z wykonywaną przez siebie działalnością gospodarczą lub zawodową.

W niniejszej sprawie, pomimo obowiązywania ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, znalazła zastosowanie ustawa z dnia 12 czerwca 2003 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. W myśl bowiem art. 15 ust. 1 ustawy z 8 marca 2013 roku do transakcji handlowych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. W przypadku transakcji handlowych zawieranych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy

dotychczasowe (art. 15 ust. 2 powołanej ustawy). Skoro zatem przedmiotowa umowa zawarta był pod rządą ustawy z dnia 12 czerwca 2003 roku, to ta ustawa znajdzie zastosowanie odnośnie niniejszego stanu faktycznego.

W przedmiotowej sprawie powód rozszerzył powództwo wnosząc o zasądzenie odsetek ustawowych od 31 dnia po spełnieniu każdorazowego świadczenia niepieniężnego i doręczeniu dłużnikowi faktury, do czego, pomimo przeciwnych ustaleń umownych, uprawniała go treść wskazanej wyżej regulacji. Tym samym w ocenie Sądu zarzut strony pozwanej odnoszący się do daty wymagalności świadczenia pieniężnego należy uznać za chybiony.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził na rzecz powoda niekwestionowaną przez strony kwotę należności głównej, powiększoną o wartość odsetek ustawowych liczonych od 31 dnia po spełnieniu każdorazowego świadczenia niepieniężnego i doręczeniu dłużnikowi faktury, wraz z odsetkami ustawowymi od 13 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty.

Niezasadny okazał się wniosek pozwanego Szpitala (...) w W. o rozłożenie dochodzonej należności głównej na cztery kwartalne raty oraz o nieobciążanie dalszymi odsetkami od tak oznaczonego zobowiązania.

W myśl art. 320 k.p.c. jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia – wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Powyższa regulacja przewiduje więc możliwość rozłożenia na raty zasądzonego w wyroku świadczenia, premiując niejako zobowiązanego poprzez potraktowanie go w sposób bardziej dogodny aniżeli wynikałoby to z przepisów prawa materialnego. Zastosowanie tej regulacji uzależnione jest jednak od zaistnienia „szczególnie uzasadnionego wypadku”, który winien być rozumiany jako brak możliwości spełnienia świadczenia przez dłużnika bez narażenia się na niepowetowane szkody (vide M. Jędrzejewska, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, tom 2, red. T. Ereciński, s. 24 i n.; E. Gapska, Czynności ..., s. 134; A. Góra – Błaszczkowska, Orzeczenia ..., s. 40; M. Uliasz, Kodeks postępowania cywilnego ..., s. 422).

„Szczególnie uzasadnione przypadki” w rozumieniu art. 320 k.p.c. nie muszą mieć jednak wyjątkowego charakteru. O tym, czy chodziło o „szczególnie uzasadnione przypadki” decydują okoliczności danego wypadku, przy czym o rozłożeniu na raty decyduje stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Z reguły chodzić tu będzie o okoliczności leżące po stronie pozwanego dłużnika, jego sytuację majątkową, finansową, rodzinną, które czynią nierealnym spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądzonego świadczenia. Nie można jednak nie brać pod uwagę także sytuacji samego wierzyciela (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1998 roku, sygn. akt II CKN 590/97).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt analizowanego stanu faktycznego podkreślić należy, iż powód prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiot stanowi dostawa specjalistycznych produktów i sprzętu medycznego. Nie ulega więc wątpliwości, iż z uwagi na specyfikę branży, w której działa, jak również fakt, iż jego główni kontrahenci – publiczne zakłady opieki zdrowotnej, znajdują się w ciężkiej sytuacji finansowej, premiowanie pozwanego może wpłynąć negatywnie na sytuację finansową powodowej spółki. Odmienne od sytuacji powoda, który w wyniku utracenia płynności finansowej może być nawet zmuszony do zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej, pozwany Szpital (...) w W., z uwagi na to, że świadczy usługi zdrowotne, nadal będzie kontynuował swoją działalność statutową, co pośrednio wynika z treści art. 15 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. 2011 r., Nr 112, poz. 654), w myśl którego podmiot leczniczy nie może odmówić udzielenia świadczenia zdrowotnego osobie, która potrzebuje natychmiastowego udzielenia takiego świadczenia ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia.

Reasumując zatem powyższe rozważania, podkreślić należy, że w sytuacji rozłożenia przez Sąd na raty dochodzonego roszczenia, powód nie tylko nie uzyskałby od pozwanego zaspokojenia należności w uzgodnionych terminach, lecz nadto nie uzyskałby pełnej rekompensaty strat, jakie z tego tytułu poniósł.

Trudna sytuacja finansowa pozwanego Szpitala (...) w W., co wynika z przedłożonego przez pozwanego bilansu (k. 88-89) oraz rachunku zysków i strat (k. 89v), choć nie uzasadnia rozłożenia zaległości na raty, to biorąc pod uwagę także rodzaj działalności pozwanego, jest szczególnym przypadkiem w rozumieniu art. 102 k.p.c., który uzasadnia

odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony powodowej oraz opłaty sądowej od pozwu. Z dołączonych do sprzeciwu od nakazu zapłaty dokumentów wynika bowiem, że istnieje zagrożenie dla kontynuowania działalności Szpitala (...) w W. o czym świadczy ujemny kapitał własny (-129.495.317,47 złotych, k. 88v), zobowiązania przekraczające posiadane aktywa oraz niepokryta strata finansowa z lat ubiegłych w kwocie 5.851.401,22 złotych (k. 89v). Podkreślić należy, że zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całości w okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego strony. Okoliczności te powinny być nadto oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., sygn. akt II Cz 223/73).

Z uwagi na fakt, iż strona pozwana jest placówką ratującą życie i zdrowie ludzkie, niezbędnym jest ciągle zaciąganie przez nią zobowiązań. W ocenie Sądu jednak, właśnie we wskazanej powyżej sytuacji, takie działanie zasługuje na zrozumienie i nie można przyjąć, że stanowi przyzwolenie na nieregulowanie zaciągniętych zobowiązań bez jakichkolwiek dalszych, zarówno finansowych, jak i prawnych konsekwencji. Nie można również nie zauważyć, że obecny stan finansów w służbie zdrowia ma charakter trwały. Co więcej, nie można czynić pozwanemu zarzutu ze świadomego zaciągania kolejnych zobowiązań, z których się nie wywiązywał, będąc w trudnej sytuacji finansowej, o czym świadczą złe wyniki bilansu i ciążące na nim zobowiązania.

Mając na uwadze powyższe rozważania i na podstawie powołanych powyżej przepisów Sąd orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku.